

Principerna för förslaget: anordnartillstånd för yrkesexamen och yrkesutbildning från och med den 1 januari 2018

Den 9 juni 2017 sände undervisnings- och kulturministeriet utbildningsanordnarna förslag till nya anordnartillstånd för yrkesinriktade examina och yrkesutbildning i enlighet med regeringens proposition med förslag till lag om yrkesutbildning och till vissa lagar som har samband med den (RP 39/2017 rd).

Anordnartillstånd enligt den nya lagstiftningen kommer att beviljas när den nya lagen om yrkesutbildning stadfästs, dock senast före utgången av september 2017. Anordnartillstånden enligt den nya lagstiftningen kommer att träda i kraft den 1 januari 2018.

Ministeriet begär svar av utbildningsanordnarna angående de förslag till anordnartillstånd som rör utbildningsanordnarna själva senast den 11 augusti 2017. Samtidigt kan utbildningsanordnaren utifrån sin egen bedömning ansöka om ändringar eller nya uppgifter i sitt tillstånd (arbetskraftsutbildningsuppgift, utvidgade läroavtalsutbildningsuppgift, fängelseundervisningsuppgift).

Om utbildningsanordnarna ska sammanslås från och med den 1 januari 2018 ska separata ansökningar om fusionen inklusive bilagor sändas inom samma tidtabell.

För de utbildningsanordnare som i nuläget endast har tillstånd att ordna yrkesinriktad tilläggsutbildning men inte har gällande avtal om att ordna examina har det inte framförts något förslag om anordnartillstånd (134 § 1 mom.). Utbildningsanordnarnas nuvarande anordnartillstånd fortsätter enligt övergångsbestämmelserna under övergångsperioden.

Sådana instanser som inte har ett av ministeriet, med stöd av lagen om grundläggande yrkesutbildning (630/1998) eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), utfärdat tillstånd att ordna utbildning kan om de så önskar ansöka om ett sådant tillstånd (till exempel organisationer som ordnat arbetskraftsutbildning eller privata aktörer som erbjudit utbildningsservice). Även dessa ansökningar ska inlämnas till ministeriet senast den 11 augusti 2017.

Innehållet i förslagen till anordnartillstånd

Undervisnings- och kulturministeriet har utarbetat förslagen till innehållet i de nya anordnartillstånden enligt övergångsbestämmelserna (133 §, 134 §) i regeringens proposition så att de motsvarar de gällande tillstånden för utbildning och examina och med beaktande av de innehållsmässiga ändringarna i tillståndsregleringen. Förslagen har beretts enligt följande principer.

Examina och utbildningar

Enligt förslaget till den nya lagen om yrkesutbildning övergår rätten att utfärda examina helt och hållet till utbildningsanordnarna. I anordnartillståndet för examina och utbildning ska det bestämmas vilka examina utbildningsanordnaren har rätt att ordna. Enligt övergångsbestämmelsen (133 §) ingår de yrkesinriktade grundexamina jämte respektive kompetensområdesbegränsningar, de förberedande utbildningarna och rätten att vara verksam som utbildningscentrum för transportbranschen i förslagen till anordnartillstånd som i regel ska gälla i enlighet med utbildningsanordnarens nu gällande tillstånd. I förslagen ingår dessutom de yrkesexamina och specialyrkesexamina som utbildningsanordnaren har ett gällande anordningsavtal om med examenskommissionen och som Utbildningsstyrelsen har informerat utbildningsanordnaren om

senast den 3 maj 2015. För några utbildningsanordnare, som under flera års tid har ordnat utbildning enbart för vissa enstaka grundexamina, föreslås att de endast ges rätt att ordna dessa grundexamina. Förslagen innehåller dessutom förändringar i examensstrukturen enligt bilagan till examenstrukturförordningen (137/2017).

Undervisnings- och kulturministeriet har i de nuvarande tillstånden att ordna yrkesinriktad grundutbildning begränsat ordnandet av utbildning på kulturområdet. Det finns behov av att begränsa ordnandet av utbildning på området också i framtiden för att utbudet ska motsvara arbetslivets behov. I den examensreform som genomfördes i början 2017 ersattes grundexamen i audiovisuell kommunikation och grundexamen i grafisk kommunikation med en grundexamen inom mediebranschen. I samband med detta tillades, som en teknisk ändring, från och med den 1 augusti 2017 en ny grundexamen inom mediebranschen också i tillstånden att ordna yrkesinriktad grundutbildning för de utbildningsanordnare som tidigare har haft tillstånd att ordna grundexamen i grafisk kommunikation men inte grundexamen i audiovisuell kommunikation. Det finns 19 sådana utbildningsanordnare. Dessa utbildningsanordnare fick emellertid villkorliga anordnartillstånd. I anordnartillstånden skrevs det in att ministeriet kommer att bedöma, med tanke på utbildningsbehovet, ordnandet av grundexamen inom mediabranschen som en del av den helhet som utgörs av utbildningsanordnarnas utbildningsuppgifter samtidigt som anordnartillstånden för anordnare av yrkesinriktad utbildning reformeras den 1 januari 2018. Förslaget till anordnartillstånd enligt den nya lagstiftningen har beretts så att utbildningsanordnarna i fråga inte föreslås få tillstånd att ordna grundexamen på mediaområdet om dessa inte har haft nya studenter i utbildningen för grafisk kommunikation under granskningsperioden 2010–2015 /Vipunen. Mediautbildningar ordnas redan i nuläget i större omfattning än det finns behov av i arbetslivet och därför behöver inte utbudet bli större.

Bilaga 1: Ändringarna i examensstrukturen, ändringar enligt examen (på finska):

Bilaga 2: Gällande avtal om att ordna fristående examina/Utbildningsstyrelsen och examenskommissionerna (läget 3.5.2017):

Länk: Personer som avlagt en yrkesinriktad examen, <https://vipunen.fi/fi-fi/ammatillinen/Sivut/Opiskelijat-ja-tutkinnot.aspx>

Undervisnings- och examensspråk

Undervisningsspråket har i förslagen slagits fast enligt språken i de nu gällande anordnartillstånden för yrkesinriktad grundutbildning. Till skillnad från de nuvarande anordnartillstånden där examensspråket för grundexamina är finska eller svenska, anges det specifikt för varje examen om det avviker från undervisningsspråket samt för examina på främmande språk (engelska eller ryska). Examensspråken för examina inom tilläggsutbildningar har i huvudsak fastställts så att de ska motsvara examensspråken (finska eller svenska) för yrkesinriktade grundexamina.

Verksamhetsområde

I de nuvarande anordnartillstånden för grundutbildning har de kommuner där utbildning får ordnas slagits fast. I tillstånden för tilläggsutbildning har regionerna inte slagits fast.

I förslaget till anordnartillstånd fastslås det verksamhetsområde inom vilket utbildningsanordnaren i första hand är skyldig att tillgodose kompetens- och utbildningsbehovet. Med detta tryggas den regionala tillgången till utbildning och examina. Utöver det primära verksamhetsområdet kan utbildningsanordnaren inom ramarna för sina resurser ordna utbildning och examina också på andra håll i Finland undantaget landskapet Åland.

Verksamhetsområdet har fastslagits i förslagen till anordnartillstånd enligt följande principer

1. För varje landskap har det anvisats åtminstone en utbildningsanordnare som ordnar branschövergripande och mångsidig utbildning och som på ett brett plan kan tillgodose kompetensbehovet på sitt verksamhetsområde. I denna grupp finns det sammanlagt 25 utbildningsanordnare.

2. De utbildningsanordnare som har ett utbildningsutbud med en mer specialiserad profil som kompletterar utbildningsutbudet i punkt 1 har som primärt verksamhetsområde anvisats ett landskap vars utbildningsutbud de i första hand ska komplettera. Utbildningsanordnaren förpliktigas att samverka med andra utbildningsanordnare som är verksamma på samma verksamhetsområde. I denna grupp finns det sammanlagt 69 utbildningsanordnare.

3. De utbildningsanordnare vars utbildningsutbud kompletterar ovan nämnda utbildningsanordnares utbildningsutbud på regional nivå har som verksamhetsområde anvisats de kommuner där deras nuvarande anordnartillstånd för yrkesinriktad grundutbildning gäller. Utbildningsanordnaren förpliktigas att samverka med andra utbildningsanordnare som är verksamma på samma verksamhetsområde. I denna grupp finns det sammanlagt 25 utbildningsanordnare.

4. Utbildningsanordnare som enbart ordnar musikutbildning eller idrottsutbildning har i första hand tilldelats ett eller flera landskap som sitt verksamhetsområde. Varje landskap hör till det primära verksamhetsområdet för en utbildningsanordnare som ordnar musik- eller idrottsutbildningar så att hela landets utbildningsbehov tillgodoses. När de landskap som respektive utbildningsanordnare i första hand ansvarar för har fastslagits har man använt sig av information om nya studenters regionala rörlighet under 2014–2015. Anordnare av musik- och idrottsutbildning blir skyldiga att samarbeta med utbildningsanordnare som ordnar yrkesutbildning inom andra områden. I denna grupp finns det sammanlagt 20 utbildningsanordnare.

5. Varje utbildningsanordnare som upprätthåller en specialyrkesläroanstalt har anvisats ett eller flera landskap som utbildningsanordnaren i första hand ansvarar för. Varje landskap hör till det primära verksamhetsområdet för en utbildningsanordnare som driver en specialyrkesläroanstalt så att hela landets behov av utbildning där det ordnas krävande särskilt stöd tillgodoses. Dessa utbildningsanordnare ska inom ramen för sin egen uppgift samarbeta med andra utbildningsanordnare som är verksamma på samma verksamhetsområde. Därtill ska utbildningsanordnaren samarbeta med de utbildningsanordnare vars huvudsakliga uppgift är att ordna krävande särskilt stöd (inkl. den utbildningsanordnare som ansvarar för att ordna krävande särskilt stöd på svenska). I denna grupp finns det sammanlagt 6 utbildningsanordnare.

6. För de utbildningsanordnare som med sitt specialiserade utbildningsutbud ansvarar för hela landets utbildningsbehov, och om ingen annan utbildningsanordnare ordnar en dylik utbildning, ska hela landet undantaget landskapet Åland utgöra det verksamhetsområde de i första hand ansvarar för. Dessa utbildningsanordnare är sammanlagt två.

Bilaga 3: Kommuner som bestäms i yrkesutbildningsanordnarnas tillstånd, läget från 1.8.2017

Bilaga 4: Förslag till verksamhetsområden i första hand

Länk: Regional rörlighet Nya studenters hemvistlandskap/Vipunen, <https://vipunen.fi/fi-fi/ammattilinen/Sivut/Opiskelijat-ja-tutkinnot.aspx>

Förslag till minimiantalet studerandeår

I det nya anordnartillståndet ska det beslutas om minimiantalet studerandeår. Med detta tryggas en förutsägbar verksamhetsvolym för utbildningsanordnaren. Genom undervisnings- och kulturministeriets årliga prestationsbeslut bestäms, på basis av det minimiantal studerandeår som anges i anordnartillståndet, det målinriktade antalet studerandeår som samtidigt är maximiantalet för den verksamhet som finansieras. Det årliga prestationsbeslutet kan inte underskrida miniminivån i anordnartillståndet. Enligt förslaget bestäms största delen av det sammanlagda antalet studerandeår i anordnartillståndet och en liten del riktas genom det årliga prestationsbeslutet. Detta möjliggör flexibla ändringar av studerandeårsvolymen i takt med att arbetslivets behov förändras (till exempel som en reaktion på plötsliga strukturomvandlingar eller en reaktion på förändringar i sysselsättningsläget).

Minimiantalet studerandeår i de förslag till anordnartillstånd som undervisnings- och kulturministeriet har berett grundas på övergångsbestämmelserna i lagförslaget.

Hur målinriktade antalet studerandeår bestäms i statsbudgeten

I beredningen av förslaget till det anordnartillståndsspecifika minimiantalet studerandeår har man inledningsvis i enlighet med det nya begreppet *studerandeår* fastslagit maximiantalet målinriktade studerandeår för hela landet som bestäms i statsbudgeten. Nivån på det målinriktade antalet studerandeår fastslås så att det så bra som möjligt motsvarar den totala volymen av tidigare prestationer på nationell nivå i relation till de anslag som finns tillgängliga för 2018. Som grund för kalkylen har man använt de nuvarande prestationerna i statsandelsfinansieringen som i grundutbildningen i läroanstaltsform är maximiantalet studenter enligt 2017 års anordnartillstånd och de prestationer som utgör grunden för 2016 års finansiering i andra utbildningsformer. Antalet studenter i tilläggsutbildning i läroavtalsform har multiplicerats med en omvandlingskoefficient som har bestämts så att användningen av den nya studerandeårsprestationen inte ska orsaka betydande ändringar i finansieringsnivån för tilläggsutbildningen i form av läroavtal. Studerandearbetsdagarna för specialläroanstalter har räknats om till studerandeårsprestationen av gemensam modell genom att dessa har dividerats med kalenderårets arbetsdagar.

Denna studerandeårsprestation omvandlas så att den tidsmässigt motsvarar det nya studieår som utgör grunden för finansieringen genom en sänkning av prestationernas sammanlagda antal med 10 procent. Detta görs eftersom en heltidsstuderande ur finansieringssynpunkt för närvarande, särskilt inom grundexamensutbildningen i läroanstaltsform som utgör största delen av helhetsvolymen, använder sig av hela kalenderåret medan en studerandeårsprestation i fortsättningen omfattar mer studier än enbart en studerandes studier per kalenderår. Med metoden tryggar man också att det sammanlagda antalet studerandeår under övergångstiden inte blir för stort i förhållande till anslagsnivån i budgeten och att den finansiering som fås för ett studerandeår därmed skulle sjunka på ett oändamålsenligt sätt. Syftet är att det målinriktade antalet studerandeår på nationell nivå ska bildas så att det så bra som möjligt motsvarar det faktiska antalet studerandeår som genomförs 2018 i enlighet med det nya prestationsbegreppet.

Det totala målinriktade antalet studerandeår 2018 fås när man till antalet studerandeår som finansieras genom stadsandelar-fogar de studerandeår inom arbetskraftsutbildningen som finansieras med det budgetanslag som överförs från arbets- och näringsministeriet och de studerandeår för utbildning av invandrare som finansierades med statsunderstöd 2017. Sålunda blir det maximala målinriktade antalet studerandeår på nationell nivå sammanlagt cirka 176 000, av vilka minst 5 000 studerandeår ska anvisas för arbetskraftsutbildning. Det slutgiltiga maximala antalet målinriktade studerandeår bestäms i statsbudgeten.

Bestämningen av minimiantalet studerandeår i anordnartillstånd

Utgångspunkten är att de sammanlagda minimiantalen studerandeår i anordnartillstånden på nationell nivå ska täcka cirka 90 procent av det målinriktade antalet studerandeår som bestäms i statsbudgeten. Fastslåendet av ett anordnarspecifikt minimiantal studerandeår till en rättvis nivå förutsätter att innehållet i anordnartillståndet i övrigt är känt (till exempel vilka anordnare som får ordna arbetskraftsutbildning och eventuella nya anordnare av yrkesutbildning). På grund av detta har ministeriets förslag för utbildningsanordnare beretts så att minimiantalet i tillstånden på nationell nivå inte ännu täcker 90 procent av det målinriktade antalet studerandeår. Detta är nödvändigt också eftersom man på basis av utbildningsanordnarnas respons ska kunna göra nödvändiga korrigeringar som rör enskilda anordnare och andra justeringar av ministeriets ursprungliga förslag utan att det nödvändigtvis påverkar minimiantalen i andra anordnares tillstånd. På grund av detta täcker ministeriets förslag cirka 85 procent av landets målinriktade antal studerandeår.

Förslagen som rör minimiantalet studerandeår har utarbetats så att de i princip inte ändrar den regionala och anordnarspecifika, proportionerliga fördelningen av utbildningsvolymen jämfört med nuläget. Förslagen till minimiantalet tillstånd har gjorts i huvudsak kalkylmässigt utan anordnarspecifik bedömning. Undantagsvis har man emellertid tagit i beaktande skillnaden mellan det faktiska antalet studerandeår i tilläggsutbildningen i läroanstaltsform och de prestationer som utgör grunden för finansieringen så att man i princip inte anger ett för högt minimiantal i tillståndet med tanke på det faktiska antalet studerandeår för de utbildningsanordnare som har underskridit sina tillstånd. En motsvarande justering har gjorts också för grundutbildningen i läroanstaltsform för de utbildningsanordnare som 2016 underskred maximiantalet studenter i sina tillstånd och vars tillstånd för 2017 inte har varit föremål för en motsvarande justering.

För några utbildningsanordnare har det framförts ett förslag som gäller maximiantalet studerandeår i utbildning som meddelas vid internatskola och i utbildning där det ordnas krävande särskilt stöd. Dessa begränsningar av minimiantalen studerandeår i tillståndet har sin grund i de gällande anordnartillstånden för yrkesinriktad grundutbildning och de har beretts så att de ska motsvara den situation som råder i nuläget.

Beräkningen av det målinriktade antalet studerandeår för hela landet som bestäms i statsbudgeten, de utbildningsanordnarspecifika tal som ligger till grund för beredningen av de föreslagna minimiantal studerandeår som anges i tillstånden och en detaljerad kalkyl för dem framgår av den tabell som finns bifogad.

Bilaga 5: Förslag till minimiantalet studerandeår i tillstånden

Övriga rättigheter, skyldigheter, villkor, utvecklingsuppgifter och andra uppgifter

I de tillståndsförslag som ministeriet berett om de gällande anordnartillstånden ingår skyldigheter i anslutning till ordnandet av krävande särskilt stöd och uppgiften gällande utvecklings-, handlednings- och stöduppgifter för särskilt stöd och rättigheter att ordna utbildning i internatform och yrkesutbildning för idrottare. Andra skyldigheter, villkor och utvecklingsuppgifter i de nuvarande anordnarspecifika tillstånden ingår i förslagen i den mån som ansetts befogat. Dessa är bland annat utbildningsanordnarnas gemensamma samarbetsavtal om ordnandet av utbildning inom kompetensområdet för skogsmaskiner. I den här punkten ingår också andra eventuella anordnarspecifika villkor.

Mer information:

Överinspektör Tarja Koskimäki (Nyland, Norra Österbotten, Kajanaland, Lappland), tfn 02953 30166, fornamn.efternamn@minedu

Undervisningsrådet Jukka Lehtinen (Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland, Birkaland, Mellersta Finland, Egentliga Finland och Satakunta), tfn 02953 30183, fornamn.efternamn@minedu

Undervisningsrådet Anne Mårtensson (Kymmenedalen, Södra Karelen, Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen), tfn 02953 30104, fornamn.efternamn@minedu

Undervisningsrådet Mari Pastila-Eklund (Södra Österbotten, Österbotten och Mellersta Österbotten), tfn 02953 30249, fornamn.efternamn@minedu

Undervisningsrådet Tarja Olenius, tfn 02953 30237, fornamn.efternamn@minedu

Projektplanerare Saara Ikkela, tfn 02953 30109, fornamn.efternamn@minedu

Regeringssekreterare Saara Luukkonen, tfn 02953 30366, fornamn.efternamn@minedu

Överdirektör Mika Tammilehto, tfn 02953 30308, fornamn.efternamn@minedu.fi